

ustanovení odst. 2. § 269 dotč. zák., ale i informačnímu účelu přihlášky ve smyslu odst. 2. § 172 c. ř. s., jak byl již dříve dolíčen a soud i zájemci na dražbě nejsou a nemohou býti v pochybnostech o tom, že daň může podle platných i pro ně závazných ustanovení zákona o přímých daních ještě novým předpisem býti případně do dne rozvrhu rozdělované podstaty ve smyslu § 269, odst. 3. dotč. zák. ještě zvýšena, ani o tom, že nedoplatky činžovní daně, která — jak již bylo zdůrazněno — tvoří jednotný celek, pokud svou splatností spadají do posledních dvou let před příklepem, zatěžují podle odstavce 1. § 265 dotč. zákona nemovitost zákonným právem zástavním, majíce přednost před všemi knihovními pohledávkami. Je-li tedy v přihlášce k dražbě ohlášená činžovní daň označena »jako dosud nepředepsaná«, zůstává pro ni za podmínek odst. 1. § 269 dotč. zákona zachováno přednostní zákonné zástavní právo na dražené nemovitosti, i když se novým dodatným daňovým předpisem do dne rozvrhu podstaty konečně upraví jinak co do výše, a postačí, když stát svými příslušnými orgány nedoplatky daně s přírážkami a příslušenstvím vyúčtuje a listinami doloží podle § 210 ex. ř. nejpozději při rozvrhovém roku, třebas i v y š š í částkou podle nového předpisu.

Jinak má se však věc, když daňové orgány přihlásí činžovní daň k dražbě určitou číselně přesně vymezenou částkou a neoznámí, že jde o zatímné určení výše činžovní daně dosud nepředepsané, neboť tu právem soud i zájemci mohou míti za to, že daň se přihlašuje podle daňového předpisu ve své konečné úpravě a taková přihláška jest nezměnitelná a závazná a právní důsledky stanovené v odstavci 2. § 172 ex. ř. postihují daňovou pohledávku, byla-li dodatně ještě před rozvrhovým rokem novým daňovým předpisem z v ý š e n a, ovšem jen co do rozdílu, o který přesahuje částku přihlášenou k dražbě.

Dr. A. Hochberger.

Členové vlády nepatří pro obor zákona o ochraně cti k veřejným úředníkům, pokud se týče k orgánům po rozumu § 14, odst. 5. zákona o ochraně cti a jsou proto odkázáni na ochranu cti žalobou soukromou. — Rozhodnutí o výkladu stíhaného projevu, tudíž i o tom, zda je v něm způsobem dostačujícím označen předmět projevu, je otázkou právní.

(Rozh. ze dne 3. září 1937. Zm I 570/37, čís. 5955 Sb. n. s.)

Obžalovaný A. napsal a v periodickém tiskopice P. dal uveřejnit článek nadepsaný »Bere rukama i nohama — a je povýšen«. V tomto článku navazuje na zprávu jednoho denního listu o tom, že nedávno byl na divisního generála povýšen důstojník (brigádní generál), o němž se vojenský dodavatel N., aniž byl za to stíhán,

před svědky vyjádřil, že bere rukama i nohama, kritisoval a pranýřoval obžalovaný tento zjev a zakončil svůj projev odstavcem, v němž — mimo jiné — uvedl: »Že generál, který bere rukama i nohama, byl povýšen, mě u nás nepřekvapuje.« Odstavcem obsahujícím tuto větu cítilo se dotčeno na cti ministerstvo národní obrany. Ministr národní obrany udělil veřejnému žalobci podle § 14, odst. 3. čís. 4 (správně ovšem podle čís. 3) zákona o ochraně cti zmocnění, aby stíhal pisatele závadného článku veřejnou žalobou pro přečin pomluvy, resp. utrhaní na cti, spáchaný na ministerstvu národní obrany. Na základě tohoto zmocnění podal veřejný žalobce na A. žalobu pro přečin pomluvy podle § 2 zákona čís. 108/1933 Sb. z. a n. Nalézací soud zprostil obžalovaného podle § 259, čís. 2 (správně čís. 1) tr. ř. obžaloby.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a vrátil věc nalézacímu soudu, aby o ní znovu jednal a rozhodl.

Z důvodů: Zmateční stížnosti státního zastupitelství, uplatňující jediné důvod zmatečnosti podle § 281, čís. 9 a) — správně 9 c) — tr. ř., nelze upřítí oprávnění.

Kmetský soud zprostil podle § 259, čís. 2 tr. ř. obžalovaného z obžaloby pro přečin pomluvy podle § 2 zák. č. 108/1933 Sb. z. a n. z toho důvodu, že se ministerstvo národní obrany nemůže cítiti dotčeno obsahem inkrimované stati na své cti, ježto průměrný a nestranný čtenář periodického časopisu »P.«, který není určen pro širokou veřejnost a v němž byl inkrimovaný článek otištěn, nemůže při jeho přečtení dospěti k názoru, že se závadný odstavec dotýká ministerstva národní obrany. K dalšímu odůvodnění tohoto názoru uvádí kmetský soud v rozsudku, že důstojníky vyšších hodností jmenuje prezident republiky (§ 64, odst. 1., čís. 8 ústavní listiny), a to k návrhu vlády (§ 81, písm. c) ústavní listiny), nikoli tedy ministerstvo národní obrany, kterážto ustanovení ústavní listiny vyvstanou průměrnému a nestrannému čtenáři na mysli. Dospěl tedy kmetský soud k názoru, že zde chybí aktivní legitimace na straně ministerstva národní obrany, a že by se mohl cítiti obsahem inkrimovaného článku na své cti dotčen pouze ministr národní obrany — pro svoji osobu. — — —

Kmetský soud nepostupoval nesprávně, pokud při rozhodování o tom, zda obsah pozastaveného článku dotýká se cti ministerstva národní obrany, postavil se na stanovisko průměrného nestranného čtenáře. Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyslovil opětovně, že při zkoumání otázky, zda uveřejněný článek směřuje proti cti určité osoby (úřadu), je směrodatné stanovisko průměrného nestranného čtenáře, totiž otázka, zda si takový čtenář časopisu, o nějž jde, podle obsahu článku mohl uvědomiti a zda mu bylo poznatelné, že se urážlivý projev dotýká uvedené osoby (rozh. č. 3207, 3828, 3977, 4654 Sb. n. s. a j.).

Pokud zmateční stížnost státního zastupitelství tvrdí opak,

dostává se do rozporu s uvedeným právním názorem nejvyššího soudu jako soudu zrušovacího, od kteréhožto názoru se odchýliti nemá nejvyšší soud důvodu.

Nelze upříti oprávnění zmáteční stížnosti státního zastupitelství, pokud namítá, že je nesprávný a právně pochybený názor kmetského soudu, že se obsahem stíhaného článku nemůže cítiti dotčeno ministerstvo národní obrany, ježto prý průměrný a nestranný čtenář nemůže dospěti k názoru, že se závadný odstavec dotýká jmenovaného ministerstva. Vytýká tedy zmáteční stížnost, že kmetský soud pochybil, když znamená ve stíhaném článku obsažená neuznal za dostačující k označení ministerstva národní obrany jako úřadu dotčeného na cti obsahem tohoto článku.

Zmateční stížnost napadá takto stanovisko nalézacího soudu, že k podání žaloby je v souzené věci oprávněn jen ministr národní obrany a nikoli státní zastupitelství zakročující se zmocněním, jež udělil ministr národní obrany, hledě k útoku na čest ministerstva národní obrany, podle § 14, odst. 3., č. 4 zákona o ochraně cti (správně podle § 14, odst. 3., č. 3 cit. zák.).

Kdyby bylo toto stanovisko správné, neměla by místa žaloba veřejná, která by nemohla býti opřena ani o ustanovení § 14, odst. 5. cit. zákona, kdyžtž pro dosah zákona o ochraně cti členové vlády nepatří k veřejným úředníkům, pokud se týče orgánům po rozumu § 14, odst. 5. zák. o ochraně cti a jsou proto odkázáni na ochranu cti žalobou soukromou. To vysvětluje jasně z okolnosti, že vládní návrh zákona o ochraně cti uvedl na příslušném místě (§ 10, odst. 5.) vedle veřejných úředníků a orgánů výslovně předsedu a členy vlády, kdežto ústavně právní výbor tyto osoby při úpravě ustanovení § 14, odst. 5. vynechal, což ve své zprávě (tisk 2268 posl. sněmovny 1933, str. 29, 30) výslovně odůvodňuje tím, že nepokládá za účelné, aby toto ustanovení platilo také o trestných činech spáchaných proti předsedovi nebo členu vlády nebo proti guvernérovi Podkarpatské Rusi (viz k tomu Bernat-Jiskra, Ochrana cti, str. 37; Steiner, Schutz der Ehre, 1937, str. 62, 63; odůvodnění osnovy trestního zákona 1937, str. 397; jinak jen V. S. v Právniku 1937, str. 382).*)

Nemaje za to, že stíhaná stať článku vůbec nenaplnuje skut-

*) P o z n á m k a r e d a k c e. Nejvyšší soud čerpá zde důvody pro svůj právní názor jediné z materiálů. Pro výklad zákona nemůže však býti rozhodné, co zákonodárce chtěl vyjádřiti, jestliže tomu nedal výraz přímo v zákonném textu. Bez výslovného ustanovení není nejmenšího důvodu vylučovati členy vlády z okruhu »veřejných orgánů«, tím méně, že takové rozhodnutí vedlo by k absurdním důsledkům. Zřízení požívali by pak výhod veřejné žaloby, ministři byli by však odkázáni na žalobu soukromou s daleko slabším postavením žalující strany. Na věci nic nemění, zahrnují-li některé zákony členy vlády mezi t. zv. ústavní činitele. Názor ústavně právního výboru, že není účelné, aby toto ustanovení platilo také o trestných činech proti předsedovi nebo členu vlády nebo proti guvernérovi Podkarpatské Rusi není blíže odůvodněn a není sdílen na př. odůvodněním k nové osnově trestního zákona (str. 397). Solnař.

kovou podstatu trestného činu, nýbrž zastává jen názor, že oprávnění k podání žaloby přísluší v souzeném případě pouze ministru národní obrany, byl by měl napadený rozsudek opřítí zprošťující výrok důsledně o ustanovení § 259, č. 1 tr. ř. a nikoli č. 2. Svými vývody proti uvedenému stanovisku rozsudku uplatňuje zmateční stížnost hmotně právní zmatek podle § 281, č. 9 c) tr. ř. mylně označený za zmatek podle § 281, č. 9 a) tr. ř., neboť otázka, zda v příčině žalobní legitimace obstojí stanovisko napadeného rozsudku či názor zmateční stížnosti, závisí v souzeném případě na smyslu a dosahu stíhaného projevu a na rozhodnutí o výkladu takového projevu, tudíž i o tom, zda v něm je způsobem dostatečným označen předmět urážlivého projevu, což jest otázkou právní (srov. Steiner: Schutz der Ehre, str. 47, dále Steiner: Empfiehlt sich im Rechtsmittelverfahren gegen ein Gerichtshofurteil in Strafsachen eine Überprüfung der Tatfragen?, str. 95, 96).

Výtka nesprávného právního posouzení, činěná zmateční stížností s hlediska uvedeného zmatku, je pak plně oprávněna.

Rozsudek sám zjišťuje, že návrhy na povýšení brigádního generála na generála divisního procházejí několika odděleními ministerstva národní obrany, až do presidia. Z tohoto zjištění nutno při zkoumání aktivní legitimace vycházeti, když ze stíhaného článku neplyne, že má snad na mysli jen poslední článek řetězu administrativních úkonů vedoucích k takovému povýšení. Článek je naopak rozuměti tak, že má na mysli celý normální jmenovací úkon, a to nejen od návrhu resortního ministra počínaje, nýbrž i přípravu tohoto návrhu podle organizace našich úřadů obvyklou, tedy i resortní činnost ministerstva národní obrany. Za tohoto stavu věci je zřejmo, že, posuzuje-li se obsah článku se stanoviska průměrného a nestranného čtenáře, inkriminovaná část článku, obsahující výtku, že byl povýšen generál, který bere rukama i nohama, směřovala aspoň po stránce objektivní též proti ministerstvu národní obrany, jakožto úřadu podstatně zúčastněnému na povýšení generála brigádního na divisního, byť i jen na pracích takové povýšení připravujících, zvláště když stíhaný článek ani slovem nenaznačuje, že k povýšení, o něž jde, došlo snad proti vůli příslušných referentů a úředníků jmenovaného ministerstva. Bylo proto ministerstvo národní obrany, i když nebylo v článku výslovně jmenováno, označeno způsobem pro průměrného čtenáře onoho článku postačujícím. Že článek byl snad zároveň namířen i proti jinému subjektu, jako na př. proti ministru národní obrany, nebo proti jiným ústavním činitelům, je zcela nerozhodno.

Je proto právní názor kmetského soudu, že zde schází aktivní legitimace, právně pochybený a použil proto soud zákona nesprávně, pokud jde o otázku, zda tu je či není obžaloba podle zákona potřebná [§ 281, č. 9 c) tr. ř.].

Dr. Poláček.